

З в і т
за результатами відвідування
до Богодухівського районного відділу поліції Головного управління
Національної поліції у Харківській області

«08» лютого 2023 року

м. Харків

Загальна частина

Для виконання функцій національного превентивного механізму відповідно до Факультативного протоколу до Конвенції проти катувань та інших жорстоких, нелюдських або таких, що принижують гідність, видів поводження та покарання, на підставі ст. ст. 13, 19-1, 22 Закону України «Про Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини», згідно з дорученням - вимогою від 07.02.2023 р. №1097.2/23/55, групою НПМ у складі:

Омарова Руфата Мурад огли, головного спеціаліста Відділу сприяння роботі регіональних представництв – керівника групи НПМ;

Бохвалова Андрія Михайловича, головного спеціаліста Відділу сприяння роботі регіональних представництв;

Ключарьова Костянтина Олеговича, представника громадської організації;

Полторапавлова Максима Геннадійовича, представника громадської організації,

здійснено планове відвідування місця несвободи – Богодухівського районного відділу поліції ГУНП у Харківській області (далі – ВП, об'єкт моніторингу).

Підпорядкування:

Головне управління Національної поліції в Харківській області, начальник – Тимошко Володимир Володимирович;

Національна поліція України, т.в.о. голови – Вигівський Іван Михайлович;

Міністерство внутрішніх справ України, Міністр – Клименко Ігор Володимирович.

Місцезнаходження: вул. Міліцейська, буд. 9, місто Богодухів, Харківська область.

Керівництво установи:

Жук Юрій Володимирович, начальник Богодухівського районного відділу поліції ГУНП у Харківській області (на посаді з 23.02.2021 року);

Попередньо відвідування ВП для виконання функцій національного превентивного механізму не здійснювалося.

Підрозділами ГУНП в Харківській області здійснювались перевірки діяльності ВП у 2022-2023 роках, а саме:

07.12.2022 перевірка несення служби добовими нарядами – недоліків не виявлено;

02.12.2022 перевірка несення служби добовими нарядами, перевірка плану дій у надзвичайних ситуаціях – недоліків не виявлено;

15.12.2022 ВСР УГІ ГУНП в Харківській області перевірка несення служби добовими нарядами, перепускний режим до адміністративної будівлі та

реєстрацію заяв та повідомлень громадян. Виявлено факти не проходження обов'язкового передрейсового медичного огляду водіїв службового автомобіля та відсутність відомостей про отримання ПММ на службовий автомобіль, несвоєчасне виконання слідчими доручень. Керівництвом Богодухівського РВП взято на контроль та вжито заходів щодо недопущення в подальшому вказаних недоліків, доведено до відома особового складу.

21.12.2022 Богодухівською окружною прокуратурою проведено перевірку дотримання вимог Закону України «Про національну поліцію», наказу МВС №440 від 23.05.2017 «Про затвердження Інструкції з організації діяльності чергової служби органів (підрозділів) Національної поліції України, та іншого законодавства щодо матеріально-побутового забезпечення кімнати для затриманих та при затриманні громадян і триманні їх у кімнаті для затриманих. Виявлені недоліки:

- відсутній договір на харчування та прання постільної білизни;
- несправність камер спостереження в кімнаті для затриманих;
- наявність тріщин на стінах та стелях кімнати для затриманих потребує вжиття невідкладних заходів ремонту та відновлення і може створити небезпеку для життя та здоров'я поміщених у неї осіб;

- порушення Порядку інформування центрів з надання безоплатної вторинної правової допомоги, в частині негайного повідомлення центру з надання безоплатної вторинної правової допомоги про факти затримання особи;

- порушення вимог Пожежної безпеки;

- в порушення ч. 3 ст. 40 Кодексу цивільного захисту України, для отримання працівниками установи відомостей про конкретні дії у надзвичайних ситуаціях, приміщення чергової частини не обладнано інформаційно-довідковим куточком з питань цивільного захисту.

За результатами перевірки складено вказівку про усунення порушень вимог чинного законодавства України з вимогою щодо невідкладного вжиття заходів щодо усунення порушень законодавства у діяльності чергової частини та кімнати для затриманих Богодухівського РВП ГУНП в Харківській області причин і умов, що їм сприяли, та не допущення їх у подальшому. Провести за викладеними фактами порушень службове розслідування, за наслідками якого вирішити питання про притягнення до дисциплінарної відповідальності посадових осіб, винних у допущенні порушень законодавства. Про результати розгляду вказівки та вжиті заходи повідомити Богодухівську окружну прокуратуру у строк до 15.03.2022.

На момент проведення відвідування вказівку Богодухівської окружної прокуратури про усунення порушень вимог чинного законодавства України були виконані частково, зокрема:

- в черговій частині ВП наявний план цивільного захисту, яким передбачено конкретні дії працівників поліції у тому числі і працівників чергової служби під час виниклих надзвичайних ситуацій;

в черговій частині на видному місці біля телефону наявна табличка із зазначенням номеру телефону для виклику пожежно-рятувальних підрозділів та інструкція про порядок дій, яка регламентує дії чергових у разі виникнення пожежі, наявна система протипожежного захисту, наявні переносні вогнегасники з обліковими номерами.

Не виконані вимоги:

відсутні договори на харчування та прання постільної білизни;

не вжито невідкладних заходів ремонту та відновлення щодо усунення тріщин на стінах та стелях кімнати для затриманих, що створює небезпеку для життя та здоров'я поміщених у неї осіб, (листом від 21.01.2022 вих.№272/119-71/01-2022 Богодухівським РВП ГУНП в Харківській області на ім'я начальника УЛМТЗ ГУНП в Харківській області направлено копію акту комплексного обстеження кімнати для затриманих від 14.01.2022 № 543/119-71/01-2022 для організації проведення ремонтних робіт, відповідно до вказаного акту кімната для затриманих РВП потребує капітального ремонту, оскільки знаходиться в аварійному стані (наявні суттєві тріщини на стінах та стелі), також потребує оснащення системою протипожежної сигналізації, охоронною сигналізацією, відео наглядом, тривожною кнопкою, необхідним господарським, медичним та витратним майном), але на дату проведення відвідування в кімнаті для затриманих Богодухівським РВП ГУНП в Харківській області не створено небезпечних для життя та здоров'я умов перебування поміщених у неї осіб;

особовий склад Богодухівського РВП не дотримується строків оповіщення центру з надання безоплатної вторинної правової допомоги при затриманні осіб;

за фактами порушень, викладених у вказівці Богодухівської окружної прокуратури з вимогою щодо невідкладного вжиття заходів щодо усунення порушень законодавства у діяльності чергової частини та кімнати для затриманих, службове розслідування не проведено, питання про притягнення до дисциплінарної відповідальності посадових осіб, винних у допущенні порушень законодавства, не вирішено.

Перепускний режим до відділу поліції здійснюється черговим працівником поліції, на вході до об'єкту моніторингу є інформація про найменування органу поліції (*фото 1*).

Після пред'явлення документів групі НПМ забезпечено вільний доступ до приміщень ВП.

«Книга скарг і пропозицій» знаходиться на видному місці та доступна для використання. Вивченням вмісту у «Книзі скарг і пропозицій» встановлено що, скарг від затриманих осіб на умови тримання чи неналежне поводження на адресу ВП протягом 2022-2023 років не надходили, що підтверджується відсутністю в «Книзі скарг і пропозицій» заяв та повідомлень про злочини чи інші події, зокрема щодо катування, порушення права на захист, інших видів неналежного поводження, заяв і повідомлень про скоєні кримінальні правопорушення та інші події про злочини та події, які мають ознаки злочину.

Фактів заподіяння тілесних ушкоджень чи насильницького заподіяння смерті затриманих відсутні, що підтверджується записами в «Журналі реєстрації надання медичної допомоги особам, які перебувають в органі (підрозділі) поліції» та «Книги приймання-здавання чергування».

На час відвідування об'єкту моніторингу осіб, які перебували в ВП не було, про що свідчить запис в «Журналі обліку доставлених, відвідувачів та затриманих» та візуальний огляд приміщення та кабінетів ВП.

Загалом, вивченням записів у «Журналі обліку доставлених, відвідувачів та затриманих» з'ясовано, що працівниками ВП були затримано у 2022 році 24 особи, у 2023 році – 2 особи. 18 осіб були затримані за вчинення кримінальних правопорушень, 8 осіб – за адміністративними правопорушеннями.

У ВП ведеться відеоспостереження на вході у будівлю, у вестибюлі, у черговій частині з відповідною архівацією записів не менше 30 діб, але у коридорах, у кімнаті для проведення слідчих дій, у кімнаті для затриманих камери відеоспостереження не працюють.

При огляді службових кабінетів предметів, які можуть бути застосовані для катування чи психологічного тиску: бити, гирі протигази тощо, – не виявлено.

Також у ВП наявна кімната для проведення слідчих дій, яка обладнана меблями. Стіл та стільці для учасників слідчих дій надійно прикріплюються до підлоги (*фото 2*). Але в кімнаті відсутня спеціальна та організаційна техніка, юридична і довідкова література. Наявність тріщини на стіні кімнати для проведення слідчих дій потребує вжиття невідкладних заходів ремонту та відновлення і може створити небезпеку для життя та здоров'я поміщених у неї осіб (*фото 3*).

В черговій частині аптечки забезпечені в повному обсязі медичним інвентарем і лікувальними засобами для надання до медичної невідкладної допомоги, термін придатності яких не сплив (*фото 4*).

Підвищення кваліфікації з надання екстреної медичної допомоги отримали 4 поліцейський відділу із 138 поліцейських.

«Книга скарг та пропозицій», «Журнал обліку доставлених, відвідувачів та запрошених», «Журнал реєстрації надання медичної допомоги особам, які перебувають в органі (підрозділі) поліції», «Журнал інформування центрів з надання безоплатної вторинної правової допомоги затриманим», «Книга приймання-здавання чергування» відповідають затвердженим формам, записи здійснюються майже щодня, почерк записів візуально відрізняється один від одного. У «журналі інформування центрів з надання безоплатної вторинної правової допомоги затриманим» за 2022 рік містяться 24 записи, за 2023 рік 2 записи.

За 2022-2023 роки працівниками ВП складено 5 адміністративних протоколів, з них 2 протоколи за статтею 178 та 3 протоколи за статтею 130. 21 особу було затримано та доставлено до ІТТ №2.

Згідно Доручення від 13.01.2023 №9вс/119-74/01-2023 відповідальними особами за перебування затриманих у Богодухівському РВП ГУНП в Харківській області призначені:

майор поліції Микола Кушніренко, старший інспектор – черговий сектору моніторингу Богодухівському РВП ГУНП в Харківській області;

капітан поліції Віталій Назаренко, старший інспектор – черговий сектору моніторингу Богодухівському РВП ГУНП в Харківській області;

капітан поліції Олександр Басараб, старший інспектор – черговий сектору моніторингу Богодухівському РВП ГУНП в Харківській області;

капітан поліції Дмитро Рубцов, старший інспектор – черговий сектору моніторингу Богодухівському РВП ГУНП в Харківській області.

В посадових інструкціях працівників ВП (карного розшуку, слідчих, оперативного чергового) наявний пункт про заборону катувань.

Під час відвідування було виявлено такі порушення прав і свобод людини:

1 Право на захист від катувань, жорстокого, нелюдського або такого, що принижує гідність, поводження чи покарання (ст. 3 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод, ст. 28 Конституції України)

Дотримання умов тримання затриманих осіб у кімнатах для затриманих чергової частини органу поліції. В кожному територіальному підрозділі поліції, відповідно до вимог підпункту першого пункту 1 розділу VII «Інструкції з організації діяльності чергової служби органів (підрозділів) Національної поліції України», затвердженої наказом Міністерства внутрішніх справ України 23.05.2017 № 440 (далі – Інструкція), обладнується не менше однієї кімнати для затриманих.

Обладнання кімнат для затриманих у Відділі поліції надає можливість здійснювати тримання осіб, стосовно яких складений протокол про адміністративне затримання або протокол про затримання особи, підозрюваної у вчиненні кримінального правопорушення, а також здійснювати нагляд за їх поведінкою в умовах дотримання права особи на достатній життєвий рівень, шляхом забезпечення мінімальної норми площі на особу, природного та штучного освітлення, вентиляції або обігріву, можливістю організації триразового гарячого харчування, доступу до питної води.

Водночас, у ВП камери спостереження в кімнаті для затриманих перебували в несправному стані, що фактично унеможлиблює належний контроль за поведінкою затриманих осіб, які можуть бути поміщені до кімнати. Окрім цього, візуальним оглядом кімнати для затриманих ВП встановлено, що на стінах та стелі кімнати наявні значні тріщини. Таким чином, **стан кімнати для затриманих** потребує вжиття невідкладних заходів ремонту та відновлення і може створити небезпеку для життя та здоров'я поміщених у неї осіб (*фото 5, 6*). Як зазначалось раніше, керівництво ВП провело комплексне обстеження кімнати

для затриманих та листом від 21.01.2022 вих.№272/119-71/01-2022 Богодухівським РВП ГУНП в Харківській області на ім'я начальника УЛМТЗ ГУНП в Харківській області направлено копію акту комплексного обстеження кімнати для затриманих від 14.01.2022 № 543/119-71/01-2022 для організації проведення ремонтних робіт. Відповідно до вказаного акту кімната для затриманих РВП потребує капітального ремонту, оскільки знаходиться в аварійному стані, також потребує оснащення системою протипожежної сигналізації, охоронною сигналізацією, відео наглядом, тривожною кнопкою, необхідним господарським, медичним та витратним майном, але на дату проведення відвідування в кімнаті для затриманих Богодухівським РВП ГУНП в Харківській області не створено небезпечних для життя та здоров'я умов перебування поміщених у неї осіб. Зі слів керівництва ВП в кімнату для затриманих ні кого не поміщають, про що свідчить відсутність записів в журналі обліку осіб, яких поміщено до кімнати для затриманих за 2023 рік (за 2022 рік журнал не надали, зі слів співробітників ВП знаходиться в архіві) та в книзі приймання-здавання чергування. Але кімнату не опломбовано задля унеможливлення несанкціонованого використання.

Невжиття заходів щодо попередження порушень прав людини в органі поліції. Також під час відвідування було встановлено, що кімната для проведення слідчих дій є, але вона обладнана не відповідним чином.

В кімнаті відсутня спеціальна та організаційна техніка, юридична і довідкова література, в кімнаті не працює камера відеоспостереження із забезпеченням архівації відеоінформації не менше ніж один місяць, що є порушенням *Положення про кімнати для проведення слідчих дій та інших заходів в органах і підрозділах внутрішніх справ України, затвердженого наказом МВС від 18.12.2003 №1561*, в результаті чого не можливо встановити місце, де проводяться процесуальні дії із затриманими особами. Наявність тріщини на стіні кімнати для проведення слідчих дій потребує вжиття невідкладних заходів ремонту та відновлення і може створити небезпеку для життя та здоров'я поміщених у неї осіб.

Невжиття заходів щодо попередження порушень прав людини в органі поліції. Групою НПМ встановлено, що на дверях службових кабінетів відсутні **таблички** із зазначенням посад та прізвищ працівників, які в них працюють (*фото 7*), **камери** відеоспостереження в коридорах на поверхах **не працюють**. Через це у разі потреби можуть виникнути складності із встановленням, у яких саме службових приміщеннях перебували затримані чи доставлені особи, в разі надходження скарг на неналежне з ними поводження з боку працівників поліції.

2 Порушення права на охорону здоров'я та медичну допомогу (ст. 49 Конституції України).

Під час спілкування з працівниками чергової частини ВП встановлено, що вони **не обізнані з порядком дій**, передбачених «Порядком взаємодії закладів охорони здоров'я, органів внутрішніх справ, слідчих ізоляторів і виправних

центрів щодо забезпечення безперервності лікування препаратами замісної підтримувальної терапії», затвердженого наказом Міністерства охорони здоров'я України, Міністерства внутрішніх справ України, Міністерства юстиції України та Державної служби України з контролю за наркотиками від 22.10.2012 № 821/937/1549/5/156, у разі затримання особи, яка б мала потребу у лікуванні препаратами замісної підтримувальної терапії.

В черговій частині ВП був відсутній перелік закладів охорони здоров'я, де впроваджена замісна підтримувальна терапія з відповідними адресами та телефонами сайтів ЗПТ.

В ході відвідування перелік був розміщений у Черговій частині, а черговому по ВП було надано роз'яснення щодо дій у разі затримання особи, яка б мала потребу у лікуванні препаратами замісної підтримувальної терапії.

3 Порушення права на професійну правничу допомогу (стаття 6 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод, стаття 59 Конституції України, стаття 213 Кримінального процесуального кодексу України).

У порушення вимог Інструкції в ВП не обладнано кімнату для конфіденційного побачення затриманих осіб із захисниками, у зв'язку з чим такі побачення проводяться в кімнаті для проведення слідчих дій. Що зафіксовано в пункті 5.2. Доручення від 23.01.2023 №23вс/119-71/01-2023, підписаного начальником Богодухівського РВП: «Організувати конфіденційне побачення з адвокатом із затриманою особою до першого її допиту у кімнаті для проведення слідчих дій, створити можливість для ознайомлення адвоката з матеріалами справи».

Крім того, згідно інформації з журналу інформування центрів з надання безоплатної вторинної правової допомоги затриманим, який ведеться у Богодухівському РВП, повідомлення центру з надання безоплатної вторинної правової допомоги про факти затримання здійснюється з порушенням підпункту 3, пункту 10 розділу VI Інструкції та Порядку інформування центрів з надання безоплатної вторинної правової допомоги, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 28.12.2011 №1363, в частині негайного повідомлення центру з надання безоплатної вторинної правової допомоги про факти затримання особи.

Так, в журналі зареєстроване повідомлення, що 07.04.2022 (ОСОБА) доставлено до ВП о 20:00, проте Центр повідомлено о 23:36, тобто через 3,5 години. Аналогічні порушення встановлені під час затримання:

30.04.2022 (ОСОБА) затримано о 10:00 – Центр повідомлено о 12:00, тобто через 2 години;

06.04.2023 (ОСОБА) (№5 в книзі) затримано о 14:05 – Центр повідомлено о 16:04, тобто через 2 години;

30.06.2022 (ОСОБА) (№13 в книзі) затримано о 12:00 – Центр повідомлено о 17:25, тобто через 5,5 години;

28.09.2022 (ОСОБА) взагалі не зазначено час затримання;
13.01.2023 (ОСОБА) затримано о 17:00 – Центр повідомлено о 19:01,
тобто через 2 години.

Останній Акт звірка до регіонального центру направлено ВП 05.01.2023 року, але відповіді на дату відвідування не було отримано.

Також групою НПМ встановлено відсутність інформації на стендах, що містить контактну інформацію про Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини (телефону гарячої лінії, адреси для направлення звернень), також відсутня інформація про можливість отримання безоплатної правової допомоги та контактних даних суб'єктів надання такої допомоги, що є порушенням Закону України «Про безоплатну правову допомогу», контактних даних державних та недержавних правозахисних організацій (*фото 8*).

4. Порушення права на звернення громадян (стаття 40 Конституції України, ст. 5, ст. 22 Закону України «Про звернення громадян»).

В порушення статті 5 Закону України «Про звернення громадян» щодо можливості подати усне звернення громадянином на особистому прийомі та статті 22 Закону України «Про звернення громадян», щодо обов'язкового проведення особистого прийому громадян керівниками та іншими посадовими особами, передбачено, що керівники та інші посадові особи органів державної влади, місцевого самоврядування, підприємств, установ, організацій незалежно від форм власності, об'єднань громадян зобов'язані проводити особистий прийом громадян, прийом проводиться регулярно у встановлені дні та години, у зручний для громадян час, за місцем їх роботи і проживання, графіки прийому доводяться до відома громадян, але у Богодухівському РВП відсутній відповідний графік прийому громадян посадовими особами ВП. У вестибюлі поліції на інформаційних стендах відсутня інформація щодо графіку особистого прийому громадян керівництвом ВП із зазначенням посади, прізвища, часу приймання, порядку надання звернення, зразків заяв тощо.

Особисті прийоми громадян керівництвом ВП під час воєнного стану не проводяться (згідно Довідки наданої начальником СМ Богодухівського РВП ГУНП в Харківській області капітаном поліції В. Одінцової). Доступу до приймальні громадян, яка має окремий вхід з вулиці, групі НПМ не було надано, у зв'язку з відсутністю ключів.

5 Забезпечення доступності споруд для людей з інвалідністю (ст. 9 Конвенції про права осіб з інвалідністю).

Нормами пункту 8.3.4, 8.3.5 Державних будівельних норм В.2.2-40:2018 «Інклюзивність будівель і споруд» (*далі – ДБН*) передбачено розміщення зовнішніх тактильних табличок, які повинні містити основну інформацію про об'єкт, назву об'єкта, години роботи, а також внутрішніх табличок з номерами кабінетів, інформації про об'єкти та послуги, що надаються та покажчики, виконані шрифтом Брайля. Однак, такі таблички у ВП відсутні.

У об'єкті моніторингу не створено умов для забезпечення доступності до ВП особами з інвалідністю та маломобільних груп населення. Вхід до приміщення ВП обладнано пандусом, але його розташування під водостокною трубою та кут нахилу становить небезпеку під час складних погодних умов (*фото 9*). Вхід до приймальні громадян взагалі не обладнано пандусом (*фото 10*). Наявні сходи не дозволяють маломобільним особам потрапити до ВП без сторонньої допомоги.

На сходах, вході до будівлі та всередині відсутні попереджувальні тактильні смуги по ширині проходу (*плити з конусоподібними випуклостями*) або контрастне кольорове маркування, пороги дверей не виділені контрастною стрічкою.

Інші порушення

На час проведення відвідування у ВП були відсутні схеми евакуації під час повітряної тривоги до найближчого бомбосховища, оскільки свого укриття для персоналу, відвідувачів та затриманих осіб на випадок оголошення сигналу «Повітряна тривога» не облаштовано, відсутня табличка про його місцезнаходження.

До звіту додаються наступні документи та матеріали:

1. Фотознімки отримані за результатами відвідування ВП.
2. Співзвіти учасників групи національного превентивного механізму, які здійснювали відвідування ВП.
3. Довідка, наданої начальником СМ Богодухівського РВП ГУНП в Харківській області капітаном поліції В. Одінцової

Керівник групи НПМ

Головний спеціаліст Відділу
сприяння роботі регіональних представництв
Секретаріату Уповноваженого Верховної
Ради України з прав людини

Руфат ОМАРОВ

Додатки до звіту

Фото 1

Фото 2

Фото 3

Фото 4

Фото 5

Фото 6

Фото 7

Фото 8

Фото 9

Фото 10

